



## DOKSANSKÁ POUTNÍ CESTA IDEOVÁ STUDIE

ČÁST DOKUMENTACE:

STUDIE

MÍSTO: kat.ú.z. [741 647] Roudnice nad Labem

ČÍSLA POZEMKŮ: 2960/55; 4253; 4240; 3093/18; 3072/59  
4251; 4250

INVESTOR: město Roudnice nad Labem  
Karlovo nám. 21, 413 01

KONTAKTNÍ OSOBA: Robert Mann; rmann@roudnice1.cz

VYPRACOVAL: Ing. arch. Lucie Kavanová

tel.: 603/828 372  
lucie@kavanova.com

formát: 2xA4

měřítko: 1:750

datum: 01/2024

## Obnovení poutní cesty z Roudnice nad Labem do Doksan

### Doksanská poutní cesta – historie:

Doksanská poutní cesta mezi Roudnicí nad Labem a Doksany spojovala dva kostely zasvěcené P. Marii.

V Doksanech se nachází ženský premonstrátský klášter, bývalé opatství premonstrátek u kostela Narození Panny Marie. V Roudnici nad Labem se nachází také kostel Narození Panny Marie, ke kterému přiléhá bývalý klášter augustiniánů kanovníků.



*Kostel Narození Panny Marie v Doksanech*



*Kostel Narození Panny Marie v Roudnici nad Labem*

Silný genius loci, bohatá historie i současnost definuje obě tato místa vzdálená od sebe cca 7,5 km. Doksany historicky bývaly a stále jsou významným mariánským poutním místem vyhledávaným nemalým počtem roudnických poutníků.

Poutní místa jsou cílem putujících a právě od zájmu poutníků pochází jejich označení. To platí i o cestách, které je spojují. Poutníci se i v našich časech vydávají na cestu směřující k místům s mimořádným duchovním obsahem a tradicí a na své pouti prohlubují nejenom svůj vztah k Bohu, ale též porozumění podobě a smyslu vlastního života. I ten je totiž poutí, cestou mající svůj počátek, průběh a cíl. Proměňující se krajina a počasí, obtíže a námahy spojené s putováním i radosti z milých setkání a projevů přátelství a pohostinnosti se stávají připomínkou prožitých událostí a vztahů. Putování tak dopřává příznivý čas a podmínky k zamyšlení, zhodnocení i přehodnocení životních postojů a událostí, k novému nasměrování a též k načerpání potřebného odhodlání a síly.



*Poutní cesta na katastru Roudnice n.L. v historické mapě z r.1840*

Doksanská poutní cesta se vinula občas úvozy, ale především otevřenou krajinou, kdy nabízela neskutečné výhledy na České středohoří. Bývala lemována ovocnými stromy, jejichž stín a plody poskytl osvěžení poutníkům. Na křížení s jinými cestami byla umístěna kaple nebo křížek, vždy s lavičkou pro oddech i rozjímání.

Poutník z Roudnice směrem do Doksan prošel dnešní ulicí Havlíčkovou a Třebízského ul., minul kapli sv. Rozálie a ocitl se na kraji Roudnice, kde začínala Doksanská cesta. U křížení s „Travní cestou“ se nacházela dodnes dochovaná Jirchářská kaple. A právě zde se už otevíral horizont s výhledy na České středohoří a z určitých míst, za dobrého počasí byly vidět i věže doksanského kostela.



*Jirchářská kaple na křížení cest*



*kaple sv. Rozálie na kraji Roudnice*

### **Doksanská poutní cesta – současnost:**

Putování neztrácí svůj smysl. Dneska mnoho z nás spíše mluví o výletech a vycházkách, při kterých duševně odpočíváme od každodenního shonu, při kterých nacházíme klid a čas třeba sami pro sebe a utříďujeme si myšlenky. K modernímu pojetí života soudobého člověka patří pohyb na čerstvém vzduchu, jako ideální sportovní i rekreační aktivita se zmiňuje chůze.

V Roudnici se lze procházet po chodnících a parcích, dále se nabízí vycházky podél řeky ale ostatními směry mimo intravilán města se vlastně není kam vydat. Bývalé cesty pohltila pole. Obnovení poutní cesty by přineslo obyvatelům novou možnost. Možnost delší procházky, ať už by toto putování mělo pro konkrétního člověka větší smysl sportovní a pohybový, nebo by přinášelo i duchovní obsah. Cesta by byla dost široká i pro výletníky na kolech.

### **Katastrální čísla pozemků a jejich značení:**

Prohlídkou katastrální mapy lze dohledat, že původní síť cest je katastrálně zachována, byť vizuálně vidíme lány polí, kromě počátečního úseku, kde zůstala cesta zarostlá, stěží průchozí. To nás přimělo k zamyšlení se, že by obnovení poutní cesty nebylo nereálné.

Na katastru Roudnice n. L. se jedná o tato parcelní čísla:

2960/55

4253

4240

3093/18

3072/59

4251

4250

Výše uvedené pozemky jsou v majetku České republiky se kterým hospodaří Státní pozemkový úřad. V některých případech cestu pouze pozemky tečují, jindy se jedná třeba jen o část pozemku, kterou bude cesta vymezena.

### **Návrh dvou možných začátků poutní cesty a procházkového okruhu:**

**A)** Historický začátek cesty z Roudnice do Doksan je dán. Vlastně je dosti pozapomenutý. Jedná se o zarostlou cestu částečně v úvozu, částečně na horizontu, zarostlou keři a stromy. Nyní je stěží průchozí pouze pěšinou a zdálky připomíná spíše remízek v poli. Tento stav se dá samozřejmě údržbou a prořezem změnit. Trochu problematický je počátek cesty, v dnešní době přístupný z komunikace III. Třídy směrem na Židovice. Toto napojení směrem od města je nevýhodou. V současné době se realizovaly některé úseky chodníků kolem kaple sv. Rozálie. Je nutné prověřit možnost vytvořit přístupový chodník podél komunikace na pozemku Ústeckého Kraje.



*Stávající počátek poutní cesty připomínající remízek v poli*

**B)** Z Roudnice k Jirchářské kapli však existovalo ještě jedno cestní napojení, dnes skryté pod zoranou půdou. Bylo to pokračování cesty od hřbitova, ta se pak zatočila na cestu vedoucí od Podlusk. Tato přímá cesta z města podél hřbitova je dnes vyhotovena z asfaltového povrchu, lemována vzrostlým stromořadím a je oblíbeným místem k vycházkám a venčení psů z nedaleké zástavby. Jenže dnes dojdete pouze k poli a musíte se otočit zpět. Právě toto místo by se mohlo stát vyhledávaným novodobým nástupním bodem na Doksanskou poutní cestu. Výhodou může být i blízké městské parkoviště.

Právě odsud je při dobré viditelnosti na vzdáleném horizontu vidět doksanský kostel a panorama středohoří láká k vycházce..

Pro město Roudnici n. L. Však vytvoření druhého nástupního místa bude mít význam i možnost vytvoření kratšího - pouze vycházkového okruhu. Pokud zrovna nechcete dlouho putovat, stočíte se kolem Jirchářské kaple zase zpět do Roudnice.

### **Zeleň:**

Stromy byly vždy součástí cest. Za příliš dobrého počasí vytvářely kýžený stín, za příliš špatného byly vodícím prvkem a orientací.

Návrh pracuje se dvěma přístupy a sice začátky cest až k Jirchářské kapli, které mohou být zároveň i vycházkovým „městským“ okruhem jsou navrženy s větším důrazem na zeleň a její hustotu (i na mobiliář).

Stromy zde budou vzdáleny á 20m. Jejich druh bude určen dalším stupněm projektu, patrně by to měly být listnaté opadavé stromy s užší korunou, tak aby se respektovaly vlastnické vztahy přilehlých pozemků. Možná by to mohly být stromy ovocné, Ovocné stromy by určitě byly vhodné na úseku stávající zarostlé cesty. Došlo by zde k jejich obnově. Návrh zde počítá s 30 ks stromů. V úseku od hřbitova k Jirchářské kapli je navrženo 38 ks stromů.

Směrem od Jirchářské kaple by mohl být zvolen přístup pro rozvolněnější a více otevřenou krajinu i v počtu stromů. Pravděpodobně by stačila jejich větší vzdálenost mezi sebou. Návrh počítá s 50 m. Potom by na tomto úseku až na okraj katastrálního území bylo umístěno 33 stromů.

#### **Materiál cesty, ostatní technické podmínky:**

Vzhledem k charakteru okolí a krajiny se jako nejvhodnější jeví propustný přírodě blízký povrch. Cesta by mohla být pouze štěrková u které by nevadilo občasné prorůstání drny z trávy. Stávající část cesty by se dala obnovit vysečením, pěšina by se užíváním brzy obnovila.

#### **a) přejezdy pro zemědělskou techniku**

vzhledem k velkým mezerám mezi stromy by šlo dle potřeb vlastníků okolních polí cestu libovolně v takových místech přejíždět kvůli dostupnosti všech částí půdy pro zemědělskou činnost. Je také možno uvažovat a cíleně vybudovat několik k tomu určených podloží stabilnějších přejezdů.

#### **b) Vysokorychlostní trať (VRT)**

Úvahy o znovuoobnovení poutní cesty započaly již před několika lety, ale bylo nutno počkat a prověřit tento záměr s plánovanou vysokorychlostní tratí, která tečuje katastr Roudnice i křížuje bývalou poutní cestu do Doksan. Dle sdělení Správy železnic a dokumentace, která je dnes známa, by vysokorychlostní trať v tomto úseku měla být vedena na viaduktu, poutní cesta by tedy pod tratí procházela.

#### **c) cyklotrasa plánovaná Ústeckým krajem**

případná cyklotrasa se s tímto náměrem nevyklučuje. Vzhledem k okolní krajině a současnými trendy ve vztahu k modrozelené infrastruktuře by jistě nebyl vhodný nepropustný asfaltový povrch cesty a štěrková cesta víceméně rovinná by byla pohodlně sjízdna. Cesta by mohla sloužit jak pěším putujícím, tak cyklistům.

#### **Křížové cesty, dochované příklady poutní cesty:**

Poutní cesty často bývaly doplněny kaplemi, sochami, obrazy. A třeba i hostinci a poutnickými domy sloužícími tělesnému odpočinku a povzbuzení. Významnými cestami tohoto druhu jsou poutní cesta vedoucí z Prahy – Proseka do Staré Boleslavi, lemovaná výklenkovými kaplemi s výjevy ze života Panny Marie a sv. Václava, a poutní cesta mířící rovněž z Prahy, od Lorety na západ, k františkánskému klášteru v Hájku u Unhoště. I ona je provázena kaplemi, vymalovanými obrazovými cykly o Panně Marii a sv. Františkovi.

Nejpůsobivějším lidským příběhem dějin je život Ježíše Krista. Jeho závěrečné části, v níž vrcholí Ježíšovo vytrvání v nastoupené cestě pravdivosti a obětavosti, se říká křížová cesta. Je to pouť s křížem na ramenou na popravčí místo Kalvárii. Připomenutí právě této pouti o čtrnácti zastaveních, obsahujících události zaznamenané evangelisty a pamatované tradicí, se stalo součástí snad všech poutních míst. Křížová cesta bývá ztvárněna např. kapličkami s výjevy jednotlivých zastavení.

#### **Mariánské poutní cesty:**

Daleko vzácnějšími a ne tak častými jsou cesty sedmi bolestí a sedmi radostí Panny Marie. Tu první je možno nalézt v Klášterci nad Ohří, v Jestřebí u České Lípy nebo Kryrech u Podbořan. Cestu sedmi

radostí potom v Malých Svatoňovicích v Mariánském sadu. Další nově vzniká na staré poutní cestě do Vranova u Brna.

### **Mariánská poutní zastavení v Roudnici:**

Tento návrh uvažuje doplnění obnovené poutní cesty o poutní zastavení v podobě kapliček. Kapliček už ne výklenkových, jak je známe z historie, ale spíše v modernějším, vzdušnějším pojetí.

V Roudnici, která je spojena touto poutní cestou s mariánským poutním místě v Doksanech, tak může vzniknout ojedinělá poutní cesta připomínající radosti a bolesti Panny Marie. Jednotlivá zastavení budou obohacením obnovené cesty. Je možno uvažovat variantně o cestě se 7 zastaveními a sice sedmi radostech Panny Marie anebo doplnit i o cestu sedmi bolestí Panny Marie. Tady se nabízí, vzhledem k nástupu na cestu za hřbitovem realizovat z tohoto místa právě tuto „bolestnou“ cestu. A v rámci okruhu by na ni navázala cesta radostná, která by mohla být zakončením putování v opačném směru od Doksan. Obě cesty se pospolu vyskytují vzácně. V tomto ohledu by mohla být poutní cesta s mariánskými zastaveními u Roudnice jedinečná.



*Cesta podél hřbitova, na kterou naváže nový nástup na poutní cestu.*

### **Mobiliář, městské prvky :**

Prvky městského mobiliáře by bylo vhodné ladit s kaplemi, tedy ve vzhledu tmavého antracitu s použitím oceli. Jednoznačně vhodné je doplnit cestu lavičkami s opěradly. U každého zastavení by se mohla nacházet jedna. Celkový počet je tedy 7 ks resp. 14 ks. V blízkosti nástupu na cestu by bylo možné umístit i odpadkové koše.

### **Ztvárnění kapliček jednotlivých zastavení:**

Kapličky by mohly být ztvárněny v moderním soudobém pojetí. Nosným motivem i konstrukčním prvkem by byl ocelový plech z ploché oceli v černém popř. antracitovém komaxitovém nástřiku. Takto by kapličky korespondovaly s uvažovaným mobiliářem, který bychom doporučovali rovněž v soudobém pojetí v kombinaci ocelových a dřevěných částí viz. Studie veřejných prostranství města Roudnice n. L..

K plechové obrubě, která by vytvářela jednoduchý archetypální tvar kapličky se stříškou by byly kotveny čiré skleněné desky, na kterých by byl umístěn text a obrazový doprovod. Umístěním ve svahu proti slunci by obrázek mohl působit vitrážovým efektem.

Obsah doprovodného textu k jednotlivým zastavením by mohl být trvalý, obrázky vyměnitelné např. dětské práce a jejich pohled na dané téma.

### **Pokračování cesty od hranic KÚ Roudnice směrem do Doksan:**

Tato studie se zabývá poutní cestou na úseku patřící pod katastr Roudnice nad Labem. Město má záměr nastolit spolupráci s ostatními samosprávami v obnově i dalších úseků v navazujících katastrech. I zde se pod lánou ornice nachází katastrálně zachovalá cesta buď v majetku obce Nové Dvory, nebo České republiky. Ve spolupráci s ostatními obcemi by bylo vhodné obnovit cestu v celém úseku z Roudnice nad Labem až do Doksan.

Ing. arch. Lucie Kavánová

leden 2024

### **PŘÍLOHA:**

témata jednotlivých zastavení u kapliček poutní cesty:

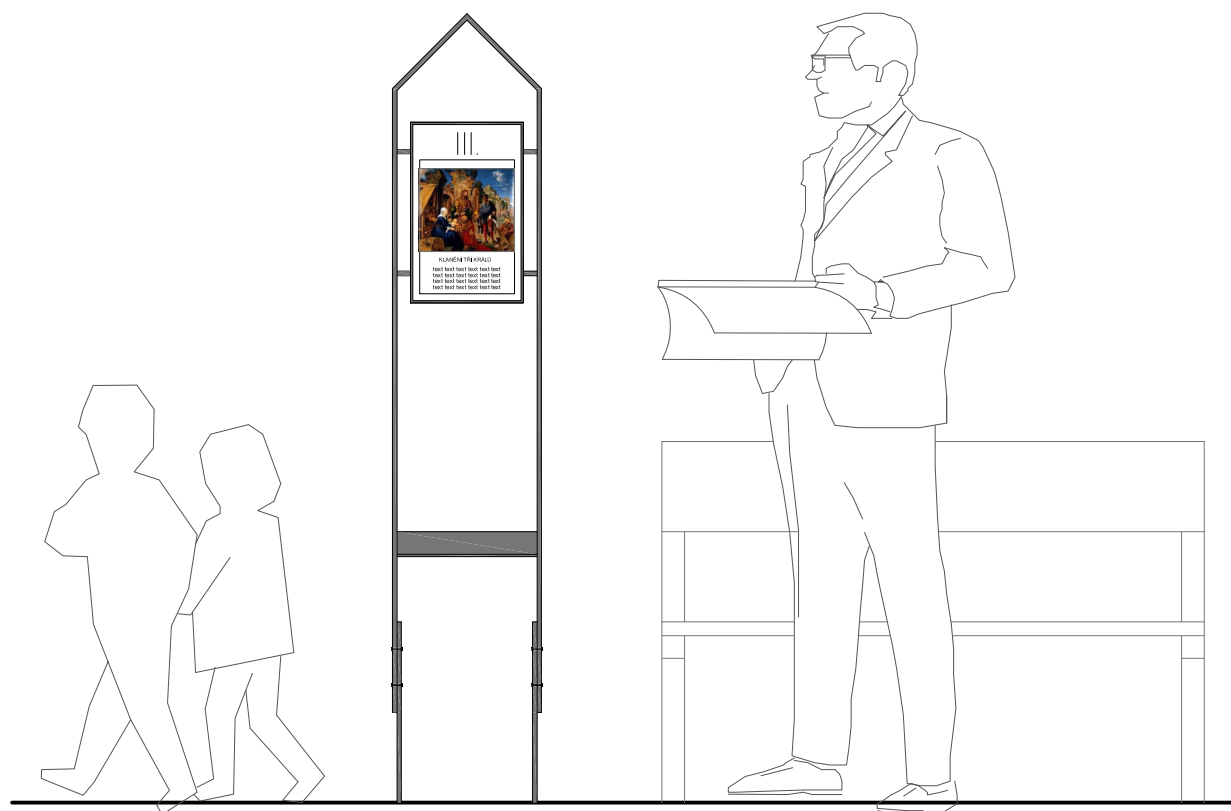
#### **Sedm radostí Panny Marie**

- I. Zvěstování panně Marii
- II. Ježíšovo narození
- III. Klanění tří králů
- IV. Nalezení dvanáctiletého Ježíše v chrámu
- V. Zmrtvýchvstání Páně
- VI. Seslání Ducha Svatého
- VII. Nanebevzetí a korunovace Panny Marie

#### **Sedm bolestí Panny Marie**

- I. Proroctví Simeona v chrámu
- II. Útěk do Egypta
- III. Ztráta dvanáctiletého Ježíše v chrámu
- IV. Setkání s Ježíšem na křížové cestě
- V. Ježíšovo ukřížování a smrt
- VI. Ježíšovo snímání z kříže
- VII. Ukládání Ježíše do hrobu

## POHLED NA KAPLI S VÝJEVEM POUTNÍHO ZASTAVENÍ



možná podoba kaple npoutního zastavení  
ocelový plech plochá ocelš. 7cm vytvoří lem a stříšku



možná podoba lavičky